

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om den sande Christendom

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 236. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1826_431_2-txt-shoot-idm3055.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Sandt er det vist nok, urokkelig sandt, at hvem der ikke, overbeviist af sin Samvittighed om sin naturlige Fordærvelse, og Afmagt til det Gode, og inderlig rørt af Lysten til evig at leve og see gode Dage, hvem der ikke saaledes føler sin Trang til virkelig Synds-Forladelse, Gjenfødelse, og Himmel-Brev paa det evige Liv, han bliver i Grunden, i Aand og Sandhed, aldrig Christen, om man 237end paa det Soleklarest kunde bevise ham, at Gud bogstavelig med sin egen Finger havde skrevet hvert Ord i Bibelen, og ei tilladt en Tøddel deri at omflyttes eller udfalde, ligesom det paa den anden Side maa være aldeles vist for hver troende Christen, som af egen Erfaring kjender Troens guddommelige Virkninger, at ethvert Menneske, der virkelig føler sin Trang, og ærlig stræber at faae den afhjulpet, vil komme til Tro paa det Fredens og Salighedens Evangelium, hvori vi med Fædrene have fundet Hvile for vore Sjæle! Alt dette er visselig sandt, og raader dette Evangelium ved en Guddoms-Gjerning virkelig Bod paa Menneskehedens Trang, da maa det nødvendig være guddommelig Sandhed, og altsaa den sande ω : ægte Christendom, hvis ellers den ægte Christendom er, hvad den udgives for: guddommelig Sandhed til at raade Bod paa Menneskehedens Trang. Saaledes slutte vi fornuftelig og uigjendrivelig; men bør ikke dølgge for os selv, at det paa denne Maade lades uafgjort, om den Lærdom, vi forkynde, er den sande Christendom, eller ikke, ligesom da ogsaa: om Christendommen er sand eller ikke; da vi blot stræbe at bevise, at den Lærdom, vi, under Navn af Christendom, forkynde, er guddommelig Sandhed til Salighed, saa at enten maa det være den ægte Christendom, eller den ægte Christendom er ingen saadan guddommelig Sandhed til Salighed, og kan altsaa være os ligegyldig. Vi sammenblande altsaa her aabenbar to forskjellige Spørgsmaal: hvad er guddommelig Sandhed til Salighed? og: hvad er sand ω : ægte Christendom? og kunde da endog det sidste Spørgsmaal i alle andre Henseender være os ligegyldigt, naar kun det Første blev gyldig besvaret, saa maatte det dog ikke være os ligegyldigt, om den Lærdom, vi under Navn af Christendom forkyndte, var den ægte Christendom eller ikke; 238thi vi veed jo alle, at der er en gammel Religion i Verden, som kaldes den Christelige, og for denne Religion udgive vi Alt hvad vi kalde Christendom, hvorved vi unægtelig forvirre dem, vi tiltale, dersom det vi, under Navn af Christendom, forkynde ikke virkelig er det. Dette er imidlertid langt fra at være den eneste Grund, hvorfor det maa være os magtpaaliggende, at faae det tilstrækkelig oplyst, hvad der er den sande eller ægte Christendom; thi baade den daglige Erfaring, og den udstrakte, Historien giver, lærer os unægtelig, at Menneskene, ved blot at gaae ud fra den religiøse Trang, de følte, og stile efter hvad der kunde afhjælpe den, vare udsatte for tusinde Arter af Selv-Bedrag, og samme Erfaring lærer, at i Mangfoldige, hos hvem Trangen, til Forligelse med Gud, og til Saligheds Haab, slumrede, vaagnede den netop ved Forkyndel sen af et Ord, der havde gyldigt Vidnesbyrd om at medføre guddommelig Sandhed. Dette sees allerede af Hedenskabets Historie, thi uagtet den religiøse Trang, der førde til Tro paa afgudisk Hjernesvind, og følte sig derved afhjulpet, ingenlunde var den høie, menneskelige Trang, til Samvittigheds-Fred og et evigt Livs Haab, hvorom vi tale, saa viser dog Christendommens Udbredelse i Hedenskabets, at de samme Folke-Færd og de samme Mennesker, som før følte saa liden Trang til guddommelig Oplysning og Trøst, at de nøiedes med hvad der i Grunden var Mørke og Fordømmelse, at de samme Mennesker og Folkefærd, ved Christendommens Forkyndelse vakdes til at føle det dybe Savn, den lovede dem at afhjælpe; og allerede heraf er det jo klart, baade at Mennesket, ved blot at gaae ud fra sin naturlige Trang, er udsat for det sørgeligste Selv-Bedrag, og at det for Christendommens Virkning er af høieste Vigtighed, at den kan fremtræde som guddommelig Sandhed for dem, der endnu ikke af egen Erfaring 239kjende dens Herlighed, og for at det kan skee, maa det nødvendig vides, hvad der er sand eller ægte Christendom, da en Lærdom nødvendig først maa være bekjendt, før noget Vidnesbyrd kan klarlig henføres til den, og stadfæste dens Sandhed. Dog bliver dette endnu klarere, naar vi betragte Christenhedens Historie; thi i Christenheden finde vi under enhver religiøs Stræben den menneskelige Trang til indvortes Fred og Saligheds Haab; men finde tillige, at saa ofte Menneskene blot lode sig drive af denne Trang, og søgte ved Bibelens Hjelp at raade Bod derpaa, uden først at være oplyste om den sande Christendom og Bibelens rette ω : christelige Brug, geraadede de stedse paa sørgelige Afveie, og skabte sig en hedensk Mythologie med christeligt Skin, eller, for at tale i Kirke-Historiens sædvanlige Sprog: forvirrede de sig selv med urimelige Sværmerier og mystiske Hjerne-Svind. Grunden hertil er ogsaa let at finde, thi naar man gaaer ud fra den aandelige Trang, man føler, da gaaer man aabenbar ud fra det Dybeste, men ogsaa fra det Dunkleste i Mennesket, og dette dunkle Dyb, Hjerte-Dybet, maatte da være aldeles reent og ubesmittet, dersom vi, ved udelukkende at følge de deraf opstigende Længsler og Drifter, altid skulde søge og gribe det Sande; men nu er det aabenbart, at hvor der i Hjerte-Dybet føles Trang til Udsoning med Gud, til overnaturlig Kraft, og til det evige Livs Haab, hvor Saadant føles, der er Hjerte-Dybet langt fra at være reent og ubesmittet; thi Alt hvad der er reent, er Gud behageligt, og trænger saalidt til udsoning med Ham, som til Renselse, og overalt hvor den naturlige Trang overstiger den naturlige Formue, der er et Mis-Forhold, som umuelig kan være det oprindelige, nødvendig maa være fremkommet ved Brøde, det er: ved Brudd paa den Naturens Orden, som er den ligesaa algode, som alvise og almægtige Skabers Værk. Ligesaa 240lidt derfor, som den absolut ω : reent Uskyldige, kan føle noget Samvittigheds-Nag, nogen Fortrydelse eller Trang til Naade og Synds-Forladelse, ligesaalidt kan nogen Skabning føle Trang til noget Høiere, end det oprindelig laae i dens Natur, ligesaavel at naae, som at eftertragte, saa Menneskets Fordærvelse spores ligesaa sikkert i Afmagten til at hjælpe og trøste sig, som i Samvittighedens Røst om Uvenskab mellem os og vor Skaber. Men er nu Mennesket fordærvet, er han en Synder, saa følger det af sig selv, at netop i det dunkle Hjerte-Dyb er Synden mægtigst, da den der endogsaa er ukjendelig ved Naturens Lys, og hvem kan da tvivle om, at selv de bedste Rørelser som heraf opstige, ere blandede med Ureenhed, ere besmittede, og kan derfor uden Vildfarelse umuelig følges blindt! Hvad Under da, at alle de, som vel følte, de trængde til Naade, Opreisning, Gjenfødelse, og Fornyelse til et evigt Livs Haab, efter Hans Billede som skabte os, som vel følte det, og søgte Raad i de Christnes

Aabenbaring; men som, uden at spørge om, hvad der var den sande ♂: ægte Christendom, kun vilde følge deres Hjertes Drift, og efter den indvortes Erfaring bedømme, hvad der var ægte guddommeligt, hvad Under, at de foer vild, at de dannede sig saadanne Forestillinger om Troen, Gjenfødselen, Fornyelsen, og i det Hele om Saliggjorelsens Orden, som tækkedes dem bedst, og lod sig bedst forlige med de syndige Tilbøieligheder, af hvilke de beherskedes! hvad Under, at en Synder, ved blindt at følge sin dunkle Følelse, drømmer sig, midt i Synden, reen og salig!